

I en undersøgelse af fisk fra udvalgte søer og åer i Århus Amt i 2001 er der fundet forandringer i kønsorganerne hos fisk i 2 ud af 8 undersøgte vandløb. Det har ikke været muligt at fastslå, om effekter hos fiskene skyldes spildevand eller andre kilder. I flere andre lande i Europa samt i USA og Japan er der fundet ændringer i kønsorganerne hos fisk fanget i nærheden af spildevandsudledninger.

Der er mange faktorer, som er uklare, så forholdene kan ikke umiddelbart sammenlignes i de enkelte lande. Miljøstyrelsen er ved at gennemgå den nuværende viden på dette område, jf. nedenfor.

C. National strategi.

Den danske strategi med hensyn til indsatsen over for hormonforstyrrende stoffer rettes mod 3 områder, nemlig mod handlingsorienterede undersøgelser, herunder indsats i forhold til det ferske vandmiljø, mod yderligere vidensopbygning og udvikling samt mod regulering.

Kortlægninger af årsagssammenhænge og effekter samt forebyggende indsats

Primo oktober 2002 foreligger resultatet af Miljøstyrelsens syntese af den eksisterende nationale og internationale viden om forekomsten af hormonforstyrrende stoffer i spildevand og deres effekter på fisk i vandløb, herunder om det er muligt at vise en direkte sammenhæng.

Målet er at identificere hypoteser, som gør det muligt at afgøre, hvilke handlinger der bedst kan være med til at løse problemerne med kønsforstyrrelser i vandmiljøet. Det skal vurderes, om det vil være formålstjenligt at foretage yderligere målinger af f.eks. spildevand fra særlige kilder i form af kortlægninger af rensningsanlæg eller feltundersøgelser i øvrigt i danske vandløb. Miljøstyrelsen vil også se på, hvilke rensningsmetoder der evt. kan være relevante på renseanlæggene.

På baggrund af undersøgelsen vil Miljøstyrelsen i løbet efteråret 2002 komme med anbefalinger til den videre indsats i forhold til den konstaterede forekomst af forandringer i kønsorganerne hos fisk i vandløb.

Endvidere overvåges sædkvaliteten hos unge danske mænd.

Vidensopbygning og udvikling

Forstyrrelser af hormonsystemet kan føre til mange forskellige typer af effekter. I dag har vi ikke etableret testmetoder til påvisning af hormonforstyrrende effekter. Der skal derfor udvikles mange testmetoder til at kunne forudsige alle de hormonforstyrrende effekter. Der er tale om et meget tids- og ressourcetrækkende udviklingsarbejde, som er af afgørende betydning for en fremtidig regulering, og derfor støttes udvikling af egnede og anerkendte testmetoder fra dansk side.

Herudover prioriteres også arbejdet med udvikling af computermodeller – QSAR²⁾ – til forudsigelse af kemiske stoffers potentielt hormonforstyrrende effekter med henblik på at kunne anvende QSAR som screening for hormonforstyrrende effekter, inden mere tidskrævende og dyre testmetoder tages i anvendelse. Problemstillingen med hormonforstyrrende stoffer vil indgå i udarbejdelsen af regeringens nye strategi for miljø og sundhed, som fremlægges i efteråret 2002.

Det er vigtigt, at der forskes i hormonforstyrrende stoffers betydning for sundheden, og at der sker en sammenknytning af viden m.v. på miljø- og sundhedsområdet. Derfor skal indsatsen over for hormonforstyrrende stoffer også ses i sammenhæng med regeringens kommende strategi for miljø og sundhed, som fremlægges i efteråret 2002.

Regulering af hormonforstyrrende stoffer

I 2001 vedtog EU-Kommissionen en hvidbog om en strategi for den fremtidige kemikaliepolitik. Den danske strategi er først og fremmest at sikre, at EU's fremtidige kemikaliregulering, som forventes fremlagt af Kommissionen til efteråret 2002, bliver så god som muligt. Indsatsen på dette område har derfor høj prioritet under det kommende danske formandskab.

Det er vigtigt at have et godt styringsredskab for alle typer af kemikalier. Af hvidbogen fremgår det, at nogle hormonforstyrrende stoffer vil være omfattet af reguleringen fra starten, fordi de også har andre alvorlige effekter. I konklusionerne fra miljørådsmødet i juni 2001, hvor hvidbogen blev behandlet, blev det specifikt nævnt, at hormonforstyrrende stoffer skal med

²⁾ Modeller der forudsiger stoffers biologiske effekter ud fra deres kemiske struktur.